

Vergaderjaar 1984–1985

18 826 (R 1275)

Wijziging van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, houdende losmaking van Aruba uit het Staatsverband van de Nederlandse Antillen

C

NADER RAPPORT

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 4 januari 1985

Blijkens de mededeling van de Directeur van Uw Kabinet van 5 oktober 1984, nr. 52, machtigde Uwe Majesteit de Raad van State van het Koninkrijk, zijn advies betreffende het bovenvermelde ontwerp rechtstreeks aan de tweede ondergetekende te doen toekomen. Dit advies, gedateerd 8 november 1984, mogen wij U hierbij aanbieden.

1. De Raad van State van het Koninkrijk merkt over artikel 1, onder A, op dat het onjuist is in de nieuwe preambule te zeggen dat de drie landen «op 29 december 1954» uit vrije wil verklaard hebben de nieuwe rechtsorde te aanvaarden. De 29ste december 1954 is de datum waarop ingevolge het koninklijk besluit van 15 december 1954 (Stb. 596) de afkondiging van het Statuut moest plaatsvinden. Elk der drie landen heeft echter op een eerder tijdstip verklaard de nieuwe rechtsorde te aanvaarden op de dag waarop het Statuut aldaar aanvaard of goedgekeurd is. De Raad doet in dit verband de suggestie de woorden «op 29 december 1954» te vervangen door: in 1954.

Met deze opmerkingen van de Raad kunnen wij ons verenigen. De tweede alinea van de preambule is dienovereenkomstig aangepast.

2. De Raad mist in de memorie van toelichting een verklaring voor het verschil tussen de in artikel I, onder B, sub 1 tot en met 4, en in sub 5 voorgestelde wijzigingen. De wijzigingen sub 1 tot en met sub 4 houden in dat de begrippen «Suriname» en «de Nederlandse Antillen» steeds worden vervangen door «de Nederlandse Antillen» en «Aruba». In sub 5 wordt voorgesteld in artikel 57 van het Statuut slechts de woorden «Suriname of» te doen vervallen.

Aangezien artikel 57 slechts betrekking heeft op de staat van wetten en algemene maatregelen van bestuur die in Suriname of in de Nederlandse Antillen golden ten tijde van de inwerkingtreding van het Statuut in 1954, hoeft Aruba hier niet te worden vermeld. De memorie van toelichting is in deze zin aangevuld.

3 en 4. De Raad van State acht het, gelet op de doelstelling van de voorgenomen wijziging van het Statuut, een juist uitgangspunt dat de wijzigingen ter aanpassing van het Statuut aan de herziene Grondwet zich beperken tot de wijzigingen die noodzakelijk zijn. De Raad stelt echter dat hem uit de memorie van toelichting niet is gebleken dat het noodzakelijk is de artikelen 9 en 47 van het Statuut aan de herziene Grondwet aan te passen. Het college merkt daarbij op

dat de regering in het verleden uitdrukkelijk vermeld heeft dat de grondwetsherziening tot geen verdere wijzigingen noodzaakt dan de wijziging van artikel 46 van het Statuut. Voorts zegt de Raad dat noch in de toelichting op artikel 49 van de herziene Grondwet, noch bij de parlementaire behandeling daarvan een noodzaak tot aanpassing van artikel 47 van het Statuut is gesteld.

Het oordeel van de Raad geeft ons aanleiding het volgende op te merken. De noodzaak van de wijziging van artikel 46 van het Statuut was gelegen in het feit dat zonder die wijziging een tweetal grondwetsartikelen niet (artikel 130) of niet volledig (artikel 54) in werking zou kunnen treden. De mededeling van de regering in de door de Raad aangehaalde kamerstukken, dat de grondwetsherziening tot geen verdere wijzigingen noodzaakt dan de wijziging van artikel 46 van het Statuut, dient tegen die achtergrond te worden geplaatst. Deze mededeling had slechts betrekking op die wijzigingen die noodzakelijk zijn om de zoëven genoemde artikelen van de herziene Grondwet volledig in werking te kunnen laten treden.

Het onderhavige voorstel van rijkswet bevat enkele wijzigingen ter aanpassing van het Statuut aan de herziene Grondwet, die naar ons oordeel eveneens noodzakelijk zijn, zij

het om andere redenen dan de wijziging van artikel 46 van het Statuut. Het betreft de wijzigingen die voorgesteld worden in artikel I, onder F en J.

Artikel I, onder F, betreft een wijziging die ook reeds aan de orde werd gesteld in de door de Raad aangehaalde kamerstukken. Deze wijziging is noodzakelijk om in samenhang met de totstandkoming van de «rijkswet goedkeuring verdragen» artikel 61 van de Grondwet van 1972 zijn gelding te ontnemen. Eerst dan verliest additioneel artikel XXI, tweede lid, van de herziene Grondwet zijn werking. Wij tekenen hierbij aan dat de werkingsduur van additionele grondwetsartikelen een beperkte dient te zijn, daar zij er slechts toe strekken een overgangsregeling te bieden tot aan het moment dat de noodzakelijke uitvoeringswetgeving tot stand is gekomen.

Artikel I onder J betreft een aanpassing van het Statuut aan de terminologie in de nieuwe grondwetsbepalingen over respectievelijk regering en rechtspraak. De wijziging is noodzakelijk, omdat anders de in artikel 45, onder b en d, van het Statuut aangegeven grondwetsbepalingen in de herziene Grondwet in onvoldoende mate zouden zijn te herkennen.

De noodzakelijkheid van de wijzigingen, voorgesteld in artikel I, onder C en K – de onderdelen waarop de opmerkingen van de Raad van State betrekking hebben – heeft betrekking op het feit dat zonder die wijzigingen het niet mogelijk is een onderling consistente regeling tot stand te brengen van de onderscheiden eden c.q. beloften, die zijn voorgeschreven op grond van het Statuut en de Grondwet. Wat dit laatste betreft, stelt de Raad dat een noodzaak tot wijziging voorshands niet ontleend kan worden aan het oogmerk van een onderling consistente regeling. Hij merkt daarbij op dat ingevolge additioneel artikel XII van de herziene Grondwet immers nog steeds artikel 86 van de Grondwet van 1972, waarin gesproken wordt van «getrouwheid aan de Koning en aan de Grondwet» van kracht is. Wij wijzen erop dat ingevolge de artikelen 49 en 60 van de herziene Grondwet een nieuwe wettelijke regeling van de door de Nederlandse ministers, staatssecretarissen en kamerleden af te leggen eden tot stand dient te worden gebracht. Zolang deze regeling niet is getroffen, werkt additioneel artikel XII. Ook hier geldt dat de werking van een additioneel

artikel naar haar aard slechts een tijdelijk karakter dient te hebben.

Intussen kan met betrekking tot dit onderdeel van de voorgenomen wijziging van de artikelen 9 en 47 van het Statuut worden vastgesteld dat het niet noodzakelijk is dit bij het onderhavige wetsvoorstel te betrekken. Dat zo zijnde, geven wij er bij nadere overweging nu de voorkeur aan ter zake geen voorstel tot wijziging te doen.

5. Met de redactionele kanttekening in het advies hebben wij gaarne rekening gehouden.

Van deze gelegenheid is gebruik gemaakt om in artikel 31, tweede lid, het woord «Landsregeling» te vervangen door: Staatsregeling, evenals bij artikel 44, eerste en tweede lid, wordt voorgesteld. Voorts is de passage in de memorie van toelichting betreffende de samenwerking tussen de Nederlandse Antillen en Aruba na het ingaan van de status aparte in overeenstemming gebracht met de feitelijke stand van zaken per ultimo december 1984.

Wij veroorloven ons U in overweging te geven, het hierbij gevoegde gewijzigde voorstel van rijkswet en de daarmee in overeenstemming gebrachte, overeenkomstig het vorenstaande gewijzigde memorie van toelichting aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal en de Staten van de Nederlandse Antillen te zenden.

De minister-President,
Minister van Algemene Zaken,
R. F. M. Lubbers

De Minister voor Nederlands-Antilliaanse Zaken,
J. de Koning

De Minister van Binnenlandse Zaken,
J. G. Rietkerk